

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **M. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 22 października 2025 r.

kasacji wniesionej przez prokuratora na korzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Sosnowcu

z dnia 22 maja 2025 r., sygn. akt V Ka 144/25,

zmieniającego wyrok łączny Sądu Rejonowego w Zawierciu

z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 547/24,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Sosnowcu do ponownego rozpoznania.**

Andrzej Stępka

Eugeniusz Wildowicz

Andrzej Tomczyk

UZASADNIENIE

M. K., wedle ustaleń Sądu Rejonowego w Zawierciu poczynionych w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego, został skazany wyrokami:

I. łącznym Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 7 marca 2022 r., sygn. akt II K 761/21, którym:

- w miejsce kar grzywny orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Zawierciu, sygn. akt II K 583/17, II K 925/19 i II K 281/20, Sąd wymierzył karę łączną grzywny w wysokości 250 stawek dziennych po 20 zł każda,
- w miejsce kar ograniczenia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Zawierciu, sygn. II K 172/20 i II K 55/21, wymierzył skazanemu karę łączną roku i 3 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Postanowieniem z dnia 15 lutego 2024 r. Sąd Rejonowy w Zawierciu zamienił karę grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności. Skazany nie wykonał kary ograniczenia wolności;

2. Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 11 maja 2022 r., sygn. akt II K 82/22, na karę 7 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w rozmiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, za czyn z art. 209 § 1a k.k. popełniony w okresie od 10 lutego 2021 r. do 20 września 2021 r.

Postanowieniem z dnia 11 maja 2023 r. Sąd Rejonowy w Zawierciu zawiesił postępowanie wykonawcze co do wykonania kary 7 miesięcy ograniczenia wolności, zaś postanowieniem z dnia 18 lipca 2023 r. podjął wobec skazanego zawieszone postępowania wykonawcze w zakresie kary ograniczenia wolności. Skazany nie wykonał kary ograniczenia wolności;

3. Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 23 marca 2022 r., sygn. akt II K 667/21, na karę roku ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym za czyn z art. 207 § 1 k.k. popełniony w okresie od 1 stycznia 2010 r. do 28 marca 2021 r.; Sąd Rejonowy w Zawierciu, postanowieniem z dnia 8 maja 2023 r., zawiesił postępowanie wykonawcze dotyczące kary roku ograniczenia wolności;

4. Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 9 marca 2022 r., sygn. akt II K 328/21, na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności i karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w

rozmiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, za czyn z art. 190a § 1 k.k. popełniony w okresie od 22 grudnia 2020 r. do 25 grudnia 2020 r.; wyrokiem tym orzeczono środek karny w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejszą niż 50 metrów oraz zakaz kontaktowania się z nią w jakikolwiek sposób bez jej zgody na okres roku. Kara pozbawienia wolności została wykonana dnia 11 czerwca 2023 r., skazany wykonał 11 godzin kary ograniczenia wolności;

5. łącznym Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 21 września 2023 r., sygn. akt II K 441/23, którym, w miejsce kar ograniczenia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Zawierciu o sygn. akt II K 761/21, II K 82/22, II K 667/21 i II K 328/21, wymierzył skazanemu karę łączną 2 lat ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym; przy czym na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczono okres wykonania kary ograniczenia wolności w sprawie II K. 328/21 w liczbie 11 godzin oraz w sprawie II K 551/21 w liczbie 68 godzin.

Postanowieniem z dnia 16 maja 2024 r. Sąd Rejonowy w Zawierciu zarządził wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze 324 dni – kara ta ma być wykonywana od dnia 24 kwietnia 2025 r. do dnia 14 marca 2026 r.;

6. Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 27 września 2023 r., sygn. akt II K 622/23, na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 209 § 1a k.k. popełniony w okresie od 21 marca 2022 r. do 12 marca 2023 r. Kara ma być wprowadzona do wykonania w okresie od dnia 14 marca 2026 r. do dnia 11 sierpnia 2026 r.;

7. Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt II K 806/22, na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 178 a § 4 k.k. popełniony w dniu 16 czerwca 2022 r.; wyrokiem tym orzeczono także dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i świadczenie w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Kara została wykonana w okresie od 26 października 2024 r. do dnia 24 kwietnia 2025 r.;

8. Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 29 kwietnia 2024 r., sygn. akt II K 79/24, na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 209 § 1a k.k. popełniony w okresie od 12 czerwca do 15 grudnia 2023 r.; kara pozbawienia wolności została wykonana.

Sąd Rejonowy w Zawierciu, wyrokiem łącznym z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 547/24:

- I. na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., według stanu prawnego obowiązującego do dnia 24 czerwca 2020 r., połączył wymierzoną wobec skazanego M. K. karę łączną ograniczenia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 21 września 2023 r., sygn. akt II K 441/23 oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 27 września 2023 r. sygn. akt II K 622/23, i karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt II K 806/22, w ich miejsce wymierzając skazanemu karę łączną roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności,
- II. na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej wobec niego w pkt 1 wyroku kary łącznej okresy wykonania kary ograniczenia wolności zaliczone w sprawie II K 441/23 w łącznym wymiarze 79 godzin, co odpowiada 41 dniom kary pozbawienia wolności,
- III. na podstawie art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego,
- IV. na mocy art. 576 § 1 k.p.k. uznał, że w pozostałym zakresie połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu.

Sąd Okręgowy w Sosnowcu, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego, wyrokiem z dnia 22 maja 2025 r., sygn. akt V Ka 144/25:

1. ustalił, że M. K. został skazany ponadto wyrokiem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 20 listopada 2024 r., sygn. akt II K 694/24, za czyn z art. 209 § 1a k.k., popełniony od 16 grudnia 2023 r. do 27 czerwca 2024 r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności,
2. uchylił rozstrzygnięcie zawarte w punktach I i II wyroku łącznego,
3. na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (wg. stanu prawnego obowiązującego do dnia 24 czerwca 2020 r.) połączył wymierzone wobec skazanego kary:
 - łączną ograniczenia wolności, orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 21 września 2023 r., sygn. akt II K 441/23,

- pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 27 września 2023 r., sygn. akt II K 622/23,
 - pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt II K 806/22,
 - pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 20 listopada 2024 r., sygn. akt II K 694/24,
- i w ich miejsce wymierzył skazanemu karę łączną roku oraz 11 miesięcy pozbawienia wolności,
4. na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej wobec niego kary łącznej pozbawiania wolności okres wykonania kary ograniczenia wolności zaliczonej w sprawie o sygn. akt II K 441/23 w łącznym wymiarze 79 godzin, co odpowiada 41 dniom kary pozbawienia wolności oraz okres kar odbytych w sprawie o sygn. akt II K 806/22 oraz sygn. akt II K 441/23 (w ramach zastępczej kary pozbawienia wolności);
5. w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

W dniu 10 lipca 2025 r. Prokurator Rejonowy w Zawierciu wniósł kasację od wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości na korzyść skazanego M. K. i zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a to art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 roku, polegające na objęciu wyrokiem łącznym kary 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie, z dnia 5 lutego 2024 roku, w sprawie, o sygn. II K 806/22, w sytuacji gdy kara ta w momencie wyrokowania przez Sąd *ad quem* została w całości wykonana, w dniu 24 kwietnia 2025 roku, a więc przed wydaniem orzeczenia przez Sąd Odwoławczy, co skutkowało brakiem warunków do objęcia tego skazania karą łączną, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia wskazanego przepisu.”

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Sosnowcu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwia jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Okręgowy w Sosnowcu, zmieniając wyrok łączny Sądu Rejonowego w Zawierciu z dnia 18 grudnia 2024 r., sygn. akt II K 547/24, dopuścił się bowiem rażącego naruszenia art. 85 § 2 k.k., polegającego na objęciu wyrokiem łącznym kary 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt II K 806/22, podczas gdy w chwili wydania wyroku przez Sąd Okręgowy kara ta została już w całości wykonana, a więc nie mogła podlegać łączeniu.

Kara 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt II K 806/22, za czyn z art. 178 a § 4 k.k. popełniony w dniu 16 czerwca 2022 r. była wykonywana przez M. K. w okresie od 26 października 2024 r. do 24 kwietnia 2025 r. Postępowania wykonawcze wszczęto zatem jeszcze przed wydaniem orzeczenia przez Sąd I instancji, a zakończono w trakcie postępowania międzyinstancyjnego. Błędnie Sąd II instancji uznał, że w tych okolicznościach, orzekając w przedmiocie wyroku łącznego w dniu 22 maja 2025 r., może objąć węzłem kary łącznej karę orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 5 lutego 2024 r., sygn. akt II K 806/22. Takiemu rozumowaniu sprzeciwia się literalna wykładnia art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed 24 czerwca 2020 r.

Przepis ten stanowił wówczas, iż „podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89, w całości lub części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1”. Wynika z tego a *contrario* zakaz łączenia w wyroku łącznym kar, które zostały w całości wykonane.

Sąd Okręgowy zauważył wprawdzie, że kara pozbawienia wolności orzeczona przez Sąd Rejonowy w Myszkowie, sygn. II K 806/22, była odbywana przez skazanego od 26 października do 24 kwietnia 2025 r., uznał jednak, że nie można jej pominąć przy orzekaniu kary łącznej przez Sąd odwoławczy, gdyż procedował on w przedmiocie kary łącznej jeszcze wówczas, gdy kara ta była na etapie wykonywania, a nie została jeszcze w całości wykonana (na rozprawie z dnia 17 kwietnia 2025 r.). Podkreślił przy tym, iż niewydanie rozstrzygnięcia w sprawie w dniu 17 kwietnia 2025 r., wynikało wyłącznie z braku formalnych warunków do orzekania. Zdaniem Sądu *ad*

quem w takiej sytuacji skazany nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji przedłużenia czasu procedowania jego sprawy, skoro w momencie wpływu apelacji do Sądu Okręgowego wszystkie kary objęte wyrokiem łącznym nadawały się do połączenia (por. str. 5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Sąd Okręgowy dokonał błędnej interpretacji przesłanki łączenia kar, określonej w art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed 24 czerwca 2020 r. poprzez zwrot "kara podlegająca wykonaniu w całości lub w części", która wyznacza jeden z elementów charakteryzujących zakres materialnoprawnych warunków wymiaru kary łącznej i powinna być brana pod uwagę w każdym przypadku wydawania orzeczenia co do kary łącznej na każdym etapie postępowania.

Zgodnie z utrwalonym w doktrynie poglądem, nie ma wątpliwości, że z uwagi na aktualizację negatywnej przesłanki przewidzianej w art. 85 § 2 k.k., w okresie między wydaniem orzeczenia o wymiarze kary łącznej przez sąd I instancji, a rozpoznaniem sprawy przez sąd odwoławczy kara "podlegająca wykonaniu w całości lub w części" w chwili wydania orzeczenia przez sąd odwoławczy może przestać być karą podlegającą wykonaniu, a tym samym mogącą stanowić podstawę wymiaru kary łącznej. Dzieje się tak dlatego, że kara, która już w momencie rozważania kwestii wymiaru kary łącznej nie podlega wykonaniu, bo została wcześniej w całości wykonana lub wprowadzić nie została wykonana w całości, lecz zaktualizowały się inne przesłanki wykluczające jej wykonanie, nie może być w ogóle brana pod uwagę przy wydawaniu wyroku łącznego. W takiej sytuacji Sąd odwoławczy zobowiązany jest do wydania orzeczenia merytorycznego kształtującego na nowo wymiar kary łącznej bez uwzględnienia danej kary jednostkowej lub kary łącznej, która utraciła wykonalność, nawet jeśli nastąpiło to dopiero w toku postępowania międzyinstancyjnego albo odwoławczego - ale przed wydaniem orzeczenia przez sąd II instancji (por. Piotr Kardas, Komentarz do art. 85 Kodeksu karnego, [w:] Włodzimierz Wróbel, Andrzej Zoll (red.), Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53-116, wyd. V, teza 56-64).

Skutkiem błędnego postąpienia Sądu odwoławczego w niniejszej sprawie w skład orzeczonej wyrokiem kary łącznej weszła kara, która została wcześniej w całości wykonana przez skazanego. Gdyby doszło do wykonania tak ukształtowanego wyroku łącznego, M. K. odbywałby zatem dwukrotnie karę za ten

sam czyn w części, w jakiej już wykonana przez niego kara 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w Myszkowie, sygn. II K 806/22, została objęta wyrokiem łącznym.

Powyższe implikuje konieczność uchYLENIA zaskarżonego wyroku w związku z rażącą obrazą prawa materialnego w postaci art. 85 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Sosnowcu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Wydając po raz wtóry wyrok łączny w przedmiotowej sprawie, Sąd ten ponownie zbada, które kary orzeczone wyrokami skazującymi M. K. aktualnie podlegają łączeniu, w świetle przepisów stosowanych przed 26 kwietnia 2020 r., zwracając szczególną uwagę na kwestię wykonalności kar.

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[r.g.]

Andrzej Stępka

Eugeniusz Wildowicz

Andrzej Tomczyk